X. évfolyam. Csik-Szereda, 1898. április 6. 14. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Csik-Szereda Györgyjakab Márton könyvkereskedése, hová küldendő a lap szellemi részét illető minden közlemény, valamint hirdetések s előfizetési dijak.
A Hirdetési dijak előre fizetendők.
Megjelenik a lap minden szerdán.
Egyes lap ára 10 kr.

CSIKI LAPOK

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Előfizetési ár:

Egész évre	4 frt.
(Külföldre)	6 frt.
Félévre .	2 frt.
Negyedévre	1 frt.

Hirdetési dijak a legolcsóbban számittatnak. Bélyegdijért külön minden beiktatásnál 30 kr.

Nyilttéri czikkek soronként 20 krért közöltetnek.

A kibontakozás utja.

(Védegylet.)

Az elrettenés kinos érzése lepett meg mindnyájunkat, midőn váratlanul, s alig számbavehető előzmények nélkül, futó tüzként terjedt az országban a nép forrongása. A nemzetközi szocziálizmust rántották elő bünbakkul, pedig a baj gyökere sokkal mélyebben keresendő. Hiszen a szivünk szorul el, ha végig nézve szép Magyarországon, látjuk a nép sanyaru helyzetét, s enyhités nélkül maradó nyomorát.

Nézzünk csak végig az Alföld rónaságán, a Dunántul termékeny földjén, vagy a Felföld kopár hegyei közt élő testvéreinken, a földet mivelő népen, vajjon elégedettnek látjuk-e? Oh, nem. Mindenünnen csak a baj és panasz sóhajtása hangzik felénk, s nincs sehol egy vigasztaló hely, mely az elégedettség képét mutatná.

Mit nekünk az az unalomig hajtott szép virágos beszéd, melylyel nagyhatalmi állásunk és az európai müvelt nemzetek közé való emelkedésünk kiváló fontossága mellett kardoskodnak!

Ezek legfeljebb arra alkalmasak, hogy még rikitóbbá váljék a kép, melyet jelenleg hazánk népének sanyaru helyzete nyujt: épen olyan, mintha vihar és földrengés dulta vidékre, melyet eltakart az éjszaka áldó sötétje, felvirad a hajnal, s mi megdöbbenve látjuk elébünk tárulni a pusztulás teljes nagyságát.

Mi tette Angol-, Franczia és Németországot olyan nagygyá, ha nem népeinek helyzetükkel való megelégedése? Jelenüket kielégitőnek találják, jövőjüket pedig reményteljesnek és mindenképen biztositottnak látják, s csak természetes, hogy ilyenformán honpolgári kötelmeiknek önmaguktól igyekznek eleget tenni. Ez az tehát, mely minden nemzetet nagygyá és hatalmassá tehet.

Valóban fájdalommal és csodálkozással láttuk, hogy nálunk maga a társadalom se törődik a nép ügye bajával, teljesen a maga sorsára hagyja, s lelkiismeretlen egykedvüséggel nézi, mint pusztul a magyar faj fentartója, a nemzeti és hazafias eszméknek minden időben hü ápolója: az istenadta nép

Valjuk be az igazat, eddig nemcsak a társadalomnak, hanem az egész nemzetnek is mostoha gyermeke volt a nép. Életmódjukkal, helyzetükkel, kiképeztetésükkel nem törődött senki, s igy aztán nem is csoda, ha az első csábitó szóra az izgatók mellé állottak.

Bizony ez már nagyobb baj, de mindig hátra van a fekete leves, s ez talán a legkeservesebb. A mikor már ott fekszik kicsi szobájában a haldokló beteg, s ágya körül látja összegyülni siránkozó házanépét, micsoda keserves kint okozhat neki az a tudat, hogy az ő halála kettős csapás a hátramaradottakra. Támasz és fentartó nélkül marad a család, s mi több, a mi kevés talán még akad a háznál, az aztán épen, hogy temetésre elég.

Szomoru dolgok ezek, melyek pedig megfelelnek a tényleges valóságnak. Külországok, melyeknek társadalma gondoskodással és szeretettel övezi körül a nemzet legféltettebb kincsét: a népet, már régen gondoskodott olyan intézményekről, melyek minden haszonlesést félretéve, csupán a nép jóvoltát tartja szem előtt s gondoskodik nem csak betegségében róla, hanem öregségére gyámolukká szegődnek és biztositják tisztességes megélhetését.

Végre meg mozdult a nagy magyar társadalom is! A lezajlott mozgalmak iszonyatosságai mély bepillantást engedtek abba a rettenetes örvénybe, mely már-már elnyeléssel fenyegeti a magyar népet.

Önzetlen és lelkes emberek, a népnek igaz barátjai, éjt napot egybeejtve dolgoztak honapokon keresztül egy hatalmas terven, egy intézménynek a meg alkotásán, mely behálózná az egész országot s végre rendezné a mai szomoru állapotokat. Mennyi munka, mennyi nemes áldozatkészség és ernyedetlen kitartás kellett ahhoz, mig végre a nép elé állhattak, s mint a kik tudják, hogy mily nagy jót cselekednek, az önérzet büszkeségével állnak a küzdőtérre, s mondják lelkesedéstől áthatott hangon:

„Ime nép, megalkottuk részedre az országos alapra fektetett Védegyletet, a mely istápol téged akkor, ha beteg vagy; — ha tél idején kisebb pénzkölcsönre van szükséged; — ha az örök nyugalomra térsz, utódaid feje alól a párnát nem engedi kihuzni, kunyhódat elárverezni, hanem segiti a hátramaradottaidat; — neveli és tovább képezi a fiatal embert, gyámolitja a férfit, és segélyezi az öreget.“

A Védegylet megalkotóinak ezt a felhivását ne csak nép, hanem hallják meg azok vezetői is.

És itt különösön a tanitók figyelmét kivánjuk erre a nagyfontosságu intézményre felhivni.

Olyan a Védegylet szervezete, hogy minden városban minden kis községben meg alakithatók az előhelyek, melyek keretében nemcsak a földmivelő és iparos munkások, hanem általában a szegényebb néposztály is egy hazafias egyesületbe vonhatók összse. Ezekből kell azután a munkások vezetésének kiindulni, mely pedig annál könnyebb, mivel az egylet nemcsak munkás biztositással, szükségkölcsönnel és betegsegélyezéssel, hanem egyuttal munkásképzéssel is foglalkozik.

Az ilyen előhelyek részére szinte ter-

A „CSIKI LAPOK“ TÁRCZÁJA.

Ötven év előtt.

— Irta és a csik-somlyói főgimnázium márczius 15-iki ünnepélyén felolvasta: **Balló István.**

(Folytatás.)

Bajorország népe fegyvert ragadott s márczius 4-én az egész München harczra készen állott. Csak Lajos király lemondása s a tett engedmények tudták megakadályozni a véres összetüzést.

Hessen-Darmstadtban békés uton elégitették ki a népet. Hessen-Kassel városaiban Hanauban és Kasselben barrikádok emelkedtek, de a választó fejedelem engedékenysége csillapitólag hatott.

Nassauban márczius 4-én nagy néptömeg lepte el Wiesbaden városát s csak a kormány engedékenysége akadályozta meg itt is, hogy vér nem folyt.

Szászországban márczius 2-án Lipcse kezdette meg a mozgalmat. Csakhamar csatlakozott Drezda is s a király kénytelen-kelletlen végre is engedett.

Hannoverben a göthingei diákok vezették a mozgalmat s az uralkodó itt is engedni kényszerült.

A reformok egyik leghatározottabb ellensége a porosz király volt Frigyes Vilmos. A februári párisi forradalom hirére Radovitz tábornokot Bécsbe küldötte, hogy az osztrákkal együttesen lépjenek fel a mozgalom tovább terjedése ellen. De a délnémet rázkodások hatását nem lehetett ellensulyozni. A polgárság és a nép nem akarta tovább türni a nemesség és a katonaság uralmának nyügeit. Márczius 16-án egyre-másra emelkedtek a barrikádok. A király irtózott a fegyveres erő alkalmazásától s igy Berlin a forradalmi párt hatalmába került. Csak márczius 21-én állott helyre a békesség a kivánt reformok megadása után. Frigyes Vilmos király maga is felveszi a nemzeti szineket s ugy lovagolja be a várost népének örömzaja közepette.

A szent szövetség tagjai közül legcsökönyösebb volt Ausztria. Metternich, a mindenható miniszter, elég erősnek hitte magát, hogy minden veszedelemmel szembeszálljon. A párisi forradalom hirére egészen büszkén mondotta az aggodó Ferencz Károly főherczegnek: „Nincs szükség reformra. A nép majd lecsendesedik, az izgatókkal elbánunk.“ Ám nehány hét mulva, szomoruan kellett tapasztalnia, hogy az események hullámai előtt mily töredékeny, mily gyönge az ő képzett nagy hatalma.

A párisi események hire február 29-én jutott Bécsbe s mindjárt is nyilvánult a tőzsdei árfolyamok hirtelen hanyatlásában. Növelték az izgatottságot a német tartományokból szállongó hirek. Az egyetemi hallgatók mindenütt szitották a forrongást, melynek — legalább egyelőre — a Metternich megbuktatása volt a czélja. Kossuth márczius 3-iki hires pozsonyi beszéde, melyben az osztrák örökös tartományok számára alkotmányt, a magyaroknak reformokat és mindenekelőtt független felelős miniszteriumot kér, volt az, mely egyszerre határozott irányt adott a bécsieknek. Igy azután egyre másra adták be a császárhoz kivánalmaikat, melyek a népképviseletre, a sajtóügy szabályozására, a nyilvánosság jogára igazságszolgáltatásban és közigazgatásban, a földmivelés-, ipar-, kereskedelem- és népnevelés felkarolására mindenekelőtt a népképviseleti alkotmány megadására vonatkoztak.

Márczius 13-án óriási tömeg verődött össze, mely a rendek házának tartott. A rendek készek voltak, hogy a kérést a császárnál támogassák. Mig a rendek a nép küldötteivel e felett tanácskoztak, azalatt az udvaron felolvasták Kossuth márczius 3-iki beszédét, melyet eddig csak töredékekből ismertek. Mig a rendek küldöttsége a Burgban járt, azalatt az udvaron várakozó nép és a szétoszlatására küldött katonaság között véres összeütközés történt s erre egyszerre lángba borult Bécs. A küzdelem a legvéresebben tartott, az egész városban folyt az utczai harcz, a nép és a katonaság között. A felizgatott tömeg beverte a Burgnak az udvari szinház melletti ablakait s ide akart mindenáron bejutni.

A császár nagy betegen feküdt; összeült a tanács, melyben az uralkodóház tagjain kivül Metternich, Kolowrat, Latour és Windischgrätz is részt vettek. Egyelőre a polgárőrséggel akarták lecsendesiteni a lázadást, de midőn ennek küldöttsége is Metternich lemondását követelte, nem látszott semmi más ut a kibékülésre, mint a hatalmas kanczellár lemondása, mely még e nap megtörtént. Ez azután egyelőre némileg, csillapitólag hatott, de a vihar azután még nagyobb erővel tört ki s végre is Windischgrätz generális fojtotta el Bécs meghóditása által. Ez azonban, mint későbbi esemény, nem tartozik ide.

Ime, mélyen tisztelt ünneplő közönség, e forradalmi mozgalmak voltak azok, melyek 1848. márczius 15-éig Európaszerte lefolytak, mint hullámverései a népakarat, az elfojtott, erőszakosan elnyomott népszabadság hatalmas árjának. Mint láttuk e hatalmas kitörés előtt meghunyászkodtak mindenütt a fejedelmek s kénytelenek voltak engedni a jogos kivánalmaknak, hacsak nem akartak trónjaik romjai alá temetkezni. Jóformán tehát e három hónap a népszabadság diadala volt az önkény felett, melynek fegyveres ereje haszontalannak és tehetetlennek bizonyult Sicziliában, Francziaországban, Württembergben, Bajorországban, Poroszországban és végre Ausztriában is. Az elért eredmény: a gyülölt kormányok megbuktatása, a nép jogainak érvényesitése az államhatalom minden ténykedésében, az alkotmányos és népképviseleten alapuló kormányformák, a szabadság, egyenlőség és testvériség eszméinek diadala a való életben lassankint lecsendesitette a mozgalmakat.

Ezen általános keret ismerete vezet el, mélyen tisztelt ünneplő közönség, azon események tiszta megitéléséhez, józan méltatásához és végül — mi legfőbb — hálás kegyeletéhez, melyek nálunk márczius 15-én lefolytak.

Lapunk mai számához egy fél iv mellékelve van csatolva

mészetes vezetékül kinálkoznak a tanitók esetleg a körorvosok is, a kik leginkább és legközvetlenebbül érintkeznek a néppel, s igy ismerik annak minden ügye-baját. Müködésük természetesen dijaztatnék, a mi — ismerve viszonyaikat, nagyban hozzájárulhatna anyagi helyzetük megjavitásához.

Midőn tehát üdvözöljük a „Védegylet"-et, ujból felhivjuk társadalmunk s különösön tanitóink és körorvosaink figyelmét annak nemes czéljaira, megjegyezvén, hogy az egyesület igazgatósága (czim: Védegylet igazgatósága Budapesten) bárkinek is szivesen ad további felvilágositásokat.

Még egyszer „a csik-szeredai kepefügy"-höz.

II.

5. A század eleji felcsiki esperes kerület, midőn fizetése felemeléséért a székhez fordult, természetesen nem jó helyt zörgetett. A felemelés a patronus hitközséghez tartozott, a szék csak a hitközség által autonom jogkörében törvényesen megállapitott fizetés (kepe) felhajtásához nyujthatott kényszereszközt. Ebből a hitközség önrendelkezési vagy inkább kegyuri joga és kötelezettségére lehet, de az egyeseknek oly értelmü s czikkiró ur által sürgetett egyéni jogára, hogy ha akarok fizetek, ha nem akarok nem, vagy a mit akarok azt fizetek, nem lehet következtetni. Igy bizony nem fizetnénk senkinek semmit.

Ilyet sem az egyéni, sem az autonom, sem az alkotmányos jog nem jelent, ily értelmet nem fejez ki.

6. Ismerjük a kepeelőirás módozatait 1848 előtt, 1848 és 1860, ez évi 1890 közt és azután. A mióta a kepe az egyháziaknak kepeszabályzat (1499) és törvény (1695) által biztositott járandósága lett, azt a plebános vagy megyebiró vezetése alatt a régi megyegyüléses világban ez, azután ennek képviselete az egyháztanács és iskolaszék irta elő, de mindig a kepe szabályzatban megállapitott és egyesekre kimondott egész, fél kepe, fa és ospora mennyiségében körülirt osztályzatban s hogy mindenki a terménye mennyisége szerint az egész vagy félkepe stb. megfizetésére előirassék, vagy mikor meg is irták, hogy azt megfizesse, arra a megyegyülés néha a hajbakapásig felügyelt.

Annak inditó okát, hogy az elöljárók, mint ilyenek a kepe rektifikáczió 1860—1693. közt inkább csak Csikban, mert egyebütt ez itt-ott ha előfordult, miért, mi alapon folytak és folytak-e be sem a multban, sem azon időben nem találjuk s okmányokkal igazolni nem tudjuk. Arra sincs okmányunk, hogy az elöljárók, mint ilyenek a kepeszabályzatban megállapitott osztályozáson kivül valahol más osztályozást állitottak volna össze. Élénken omlékezünk egyik-másik basáskodó körjegyzőnek — ki nem az ne vegye magára, mert ha kell nevén is megnevezzük a madarat — a kepeelőirásba való szemtelen betolakodásába, ki hogy az egyháziak szemébe port hintsen eléirta az atyafit, aztán megfelebbezte neki, s midőn visszatette a szolgabiróság csürvizsgálatra stb. akkor bejelentette, hogy mentendő, mert nincs miből fizessen.

Ilyen komédiából többet nem kérünk. Az 1893. évi 19025. sz. min. rendelet ennek vetett végett.

A régebbi időkben a kepe felhajtása „minori", majori és maxima injuria szemén előirt büntetés terhe mellett a megyebiró és egyházfiakra volt ruházva, kiknek az országos törvények szerint a polgári és katonai hatóság szintén büntetés terhe mellett tartozott brachiumot nyujtani. Később a felhajtás egészen az utóbbiakra ruháztatott át.

A megyegyülések az egyháziak bérét nem kisérlették meg, de nem szállithatták le, mert a Visitationis Decretumokban elő volt irva a kepe menynyiség, melyet kiszolgáltatni kötelesek voltak. (Ezek betekinthetők bármelyik parochiában)

7. Nem áll már az előbb hivatolt Visitationis Decretumoknál fogva is, hogy a lakosság Pongrácz paptól kezdve önrendelkezési jogánál fogva a kepét felemelhette vagy leszállithatta volna.

A kepe egyesek elszegényedésével s az egyháziak elnézésével egyik-másik évben csökkenhetett, de nem „a megyebeli lakosság" önkénykedése folytán. A multban az embereknek ehez más lelkük és szivük volt.

A Pongrácz papra való hivatkozásnak itt semmi értéke nincs A „pap-fogadás" az 1556—1713 ig terjedő időre esik, midőn a szászsebesi országgyülés megfosztva az erdélyi katholikusokat püspökiktől, papjaiktól, vagyonuktól, itt teljes felfordultság, figyelmetlenség és minden irányban feldult élet volt s a vezér nélkül levő hitbü katholikusok pap és diák hiányában felfogadták azt, a kit és hogyan felfogadhattak, csak ne legyenek lelki vezető nélkül. Ebből az egyéni jogra és ennek révén a befolyás biztositására alig lehet s épen a kötelezettséggel nem járó jogra következtetni.

8. A 7-ik bekezdésben egy toll vonással mindent törül és abszolutizmusnak nevez, a mi czikkiró ur kifejtett elméletével meg nem fér.

Hogy Mitrovszkiféle keperendszabály összevont joghatálylyal birt 1848-ig s azzal bir ma, igazolja az 1893. évi XXVI. t.-czikk, mely a tanitók kepefizetését beszedni és beszolgáltatni rendeli, továbbá az idézett 1893. májusi 19025. sz. min. rendelet, mely a keperendszabályt joghatályában fennállónak mondja.

Az erdélyi katholikusok önrendelkezési joga eltekintve a régi, azt megerősitő törvényektől, midőn az a 60-as évek után helyreállittatott, ő felsége szabályzatait szentesitett törvényerejü joghatálylyal ruházta fel. Ez ennek keretében mozog. Az egyháztanács és iskolaszék tehát oly törvényes képviseletét képezi a hitközségnek, mint a községi képviselő testület a községnek, a vármegyei törvényhatósági bizottság a vármegyének, a képviselőház az országnak.

Ha ez utóbbiak müködése és intézkedése a mai képviseleti rendszer keretében nem „abszolutizmus", nem „erőszakoskodás", nem „önkényuralom" nem „kapkodás", akkor a kepeügynek, mint egyházi intézménynek az egyházhatóságok, hitközségek vagy azok képviselete által autonom jogkörében történt rendezését, intézését is csak a felség szentesitési jogának semmibe vételével lehet az e szakaszban előadott jelszókkel illetni. Potentes potenhes agunt.

Nem áll, hogy a Mitrowszki-féle keperendtartási összevonat csak a katona-osztálybelieket kötelezte volna, mert az 1717. ápril 9-ki szabályzat 8. p. határozottan rendeli: „mivel az egyházi személyek nemes, szabad, jobágy személyeknek egyaránt szolgálnak, adjanak egész bért." Tartoztak 1848. előtt s azután a jogegyenlőség kimondásánál és az urbériség eltörlésénél fogva s fizettek is. Most hirdetni ilyent, hogy a volt jobbágyakat a kepeszabályzat nem kötelezi vajjon nem megy-e igazgatás számba a papság és kepés tanitók s ezek existencziája ellen? Vagy ez is a kepeelőirás módozatainak megvilágitásához tartozik?

E szakasz végsoraiban irja czikkiró ur, hogy „a kepemegállapitás, részletezés oly joga az egyházközség egyetemének, mint a gazdának a cseléd fogadásnál, vagy ha ugy tetszik, mint a kormánynak hivatalnokai fizetése megállapitásánál, az ő önálló felfogása." A kormányra való hivatkozással akar szelidülni a hasonlat. Nem sikerült. Ezen összehasonlitás a maga idealizmusában a cseléd és gazda közötti viszonynál fogva oly epoteosisa marad a papság és hivatali testületnek, melyet a multban hiába keresünk. Nem is áll meg sem egyik, sem másik testületre nézve. Odáig még nem jutottunk.

Szenttamás és Szentdomokos 1669. nov. 26 Csicsóban kelt Deliberatum — mint „ex Decreto constat" — az ordinariatus beleegyezésével csak az alatt a feltétel alatt fogadhatnak papot, ha a megállapitott kepemennyiség „a plebános tartására a régi usus szerint elegendő.

A mely hitközségnek a fentebb (3 p.) idézett 1777-iki törvény értelmében az egyesektől bejött kepemennyiség értéke s a mint a Visitationis Decretumban megvolt állapitva — megütötte a 200 vagy 300 frt hihatott, választhatott papot. A hol a pap fentartására előirt s már 1669-ben fikszirozva volt jövedelem nem volt meg, oda joghatóságánál fogva a püspök nevezett ki papot, a kit jónak látott. Innen a „jus electionis" és „libera collatis."

Igy a kepe megkötött mennyiséghez volt kötve a kegyur választási jog gyakorolhatása is, melyhez az egyházak fentartása is járult.

Nem lehetett tehát a kepét önkényüleg (sine omissione juris) leszállitani, mint a kormány sem térhet el azon törvényektől, melyek a hivatalnokai különböző osztályaihoz megállapitott fizetést eléirják. Más kérdés, hogy egyik-másik állásra kit nevez ki.

Abból az alkalomból, hogy abban a (1556—1773.) nehéz időben Pongrácz pap — de akkor sem minden pap — megfeledkezve a simoniáról — mit neki alig is lehet betudni — kevesebb bérért ajánkozott s őt a szentgyörgyiek „felfogadták" csak czikkiró ur süthette Pongrácz pap után 300 évvel a haza és nemzet kimagasló értelmiségét képező, századok folytán mindig számot tevő papság iránt érzett ideális felfogásában a papcseléd és papgazda közötti cselédviszonyt s ő minősithette az egyetemi tanulmányokat, a nemzeti kulturában s annak fej-

Folytatás a mellékleten.

Valamint közös volt Európaszerte az elnyomás, azonképen közös volt a szabadság utáni törekvés is. Hogyan zárkozhatott volna ez elől épen az az ország, mely századokon át véres harczokban áldozta fel minden csepp vérét a haza oltárára?

A huszas évek elején (1823.) tett önkényes eljárások végsőig ingerelték a hazafiakat. A kormány kénytelen 1825-re országgyülést hivatni. S itt kezdődik gróf Széchenyi István szereplése. Megalapitja az akadémiát s azután Hitel- Világ és Stadium czimü munkáiban az ősiség eltörlését, a közteherviselést, a törvény előtti egyenlőséget és a jobbágyság felszabaditását sürgeti, mert szerinte — s ez politikájának lényege — a fődolog, hogy először is gazdaggá tegyük hazánkat s csak azután törekedjünk a politikai reformok megvalósitására. S Széchenyi reformjai népszerűk lesznek, pártja nagy. De a förendek konzervativ pártja az 1832—1836 iki országgyülésen valamennyi reformot megbuktatja. A kormány mindamellett rettenetesen megijed s előbb Lovassy Lászlót, majd Kossuthot és Wesselényit elfogatja. Kossuth kiszabadulása után 1841-ben megalapitja a Pesti Hirlapot s itt kezdi hirdetni elveit, melyek szerint gróf Széchenyivel ellentétben előbb kivánja a politikai reformokat, mint a gazdaságiakat s hatalmas szövetségese gróf Batthyány Lajos, segiti a felső házban Széchenyi a „Kelet Népe" czimü müvében védi magát. A 43-iki országgyülés bezárása után nagy mindenfelé az előkészület. A liberálisok erélyes harczra készülnek. A kormány erőszakos uton, a ma már — fájdalom — annyira ismeretes korteskedéssel akar győzni. Nem lehet.

A czentralisták báró Eötvös József, Szalay László, báró Kemény Zsigmond, Csengery Antal és Trefort Ágoston megnyerik Kossuthékat eszméjöknek, mely szerint népképviseleten nyugvó parlamentet és felelős miniszteriumot kivánnak. Igy már 1847. juniusban a programm a következő:

1. Felelős miniszterium. 2. Népképviseleti országgyülés. 3. Unio Erdélylyel. 4. Szabad sajtó. 5. Egyesülési szabadság. 6. Vallásszabadság. 7. Törvény előtti egyenlőség. 8. Közteherviselés. 9 Ősiség eltörlése. 10. A jobbágyság megszüntetése a földesurak kártalanitása mellett. A kormány erőszakoskodásai daczára is Kossuth pártja tekintélyes számban volt képviselve a pozsonyi országgyülésen, melyet V. Ferdinánd király november 7-én magyar beszéddel nyitott meg. Az egybegyült követek legnagyobb részének utasitása az emlitett 11 pont szellemében szólott.

Ámde az országgyülés munkája nagyon lassan haladt. A kormány huzta-halasztotta a kivánt reformok tárgyalását s lépten-nyomon elárulta, hogy szándéka sincs azok tárgyalását eredményre vezetni. Márczius 1-én 1848-ban megjő a párisi forradalom hire, az elégületlenség nőttön nő s Kossuth, hogy a kedvező alkalmat megragadja, megtartja márczius 3 án már emlitett hires beszédét. A rendek elfogadják. Ezalatt kiüt a bécsi forradalom. Sietni kell. A két ház küldöttsége élén a nádorral márczius 15-én elindul Bécsbe, a hol azután czélt érnek.

Az első független felelős miniszterium meg alakul s a kivánt reformok, mint törvények, ápril is 11-én szentesitve életbe lépnek.

Nagy része volt ebben, mélyen tisztelt ünneplő közönség, annak a napnak, melynek ötvenéves évfordulóját kegyelettel ünnepeljük ma.

Mig Pozsonyban lassan-lassan haladtak a rendek, a pesti ifjuság gyorsan határozott. Ez időben épen ezen ifjuság volt a fiatal Magyarország előharczosa. Költők, irók, művészek, inratusok, egyetemi hallgatók lelkesülten kisérték a reform-mozgalmakat. Összejöveteleiken, melyek 1847. év óta rendszeresek lettek, megbeszéltek mindent, mi csak az alkotmányos jogokra vonatkozott. A Pilvax-kávéház, mely a mai Korona-herczeg utczában, az akkori Uri-utczában volt, nagy jelentőségre emelkedett. Az itt megalakult „tizek" társaságának tagjai voltak: Petőfi Sándor, Jókai Mór, Tompa Mihály, Kerényi Frigyes, Pálffy Albert, Lisznyay Kálmán, Pákh Albert, Obernyik Károly, Bérczy Károly és Degré Alajos. Ide jártak: Vachott Imre, Berecz Károly, Sükey Károly, Irinyi József, Oroszhegyi József, Kuthy Lajos, Egressy Gábor a kitünő szinész, Vasvári Pál stb., szóval az egész pesti fiatalság találkozó helye volt a Pilvax s az egyszerü négyszögü asztal csakhamar a „közvélemény asztala" lett. Hasonló iránya volt az „Ellenzéki kör", melynek tagjai között ott találjuk Klauzál Gábort, a kiváló ellenzéki férfiut, ki most a kormány korteskedése miatt kimaradt az országházból, továbbá Nyáry Pált. Pestmegye hires másod-alispánját.

A két kör együttesen közös müködésre szólitotta fel a pozsonyiakat. Majd a februári forradalom hirére márczius 9-én az Ellenzéki kör nagy lakomát adott s az ifjusággal egyetértve, a franczia reform bankettek mintájára márczius 19-re nagy lakomát tüztek ki a Rákos mezejére. Ezalatt folytak az előkészületek, melyek alatt Petőfi, Jókai, Vasvári, Irinyi, Irányi Dániel, Degré, Vajda János, Bulyovszky Gyula és Vidacs János lettek a vezetők. A márczius 12 iki értekezlet elfogadta Irinyi József inditványát, hogy a nemzet kivánságai pontokba foglaltassanak s egyuttal elfogadta a következő 12 pontot: 1. Kivánjuk a czenzura eltörlését. 2. Felelős miniszteriumot. 3. Évenkinti országgyülést. 4. Törvény előtti egyenlőséget polgári és vallási tekintetben. 5. Nemzeti őrsereget. 6. Közös teherviselést. 7. Az urbéri terhek megszüntetését. 8. Esküdtszéket. 9. Képviseletet egyenlőség alapján. 10. A katonaság esküdjék meg az alkotmányra. 11. Magyar katonáinkat ne vigyék külföldre, a külföldieket vigyék el tőlünk. 12. Az uniot Erdélylyel.

(Vége köv.)

Melléklet a „Csiki Lapok“ április 6-iki 14-ik számához.

lesztésében utolérhetlen magasan álló papságot cselédnek s bérét cseléd bérnek. Miért? Czikke nyiltan elárulja, hogy egyéni joga czimén találva az egyháztanácsot bejusson a rektifikáló hitközség egyetemébe, aztán az elöljáróság és felebbezések révén befolyást biztositson magának a papság anyagi existenciájára majd ezzel függetlensége megfojtására. Nem kérünk belőle.

9. Mi tudjuk legjobban, hogy a 8-ik bekezdésben irt „egyéni jogok kapzsi és lelketlen, erőszakos megtámadása nincs benne a tizparancsolatban.“ De ilyet az egyháznak és egyháziaknak soha se volt módjukban elkövetni. Az azonban, kit sem a tiz, sem más parancsolat, sem lelkiismereti érzet nem kötelez az, de csakis az irhat „t ö b b m e g y e b e l i l e l k é s z“-ről oly hangon, mint az a 9 ik bekezdésben megirva van. Azt megértettük a tizparancs 2-ából, hogy a szeredai papot nem szereti, de hát mit vétett neki a „több megyebeli lelkész?“ Ki az köszülök, ki „minősithetlen háztartást“ folytatván, „az ő 8—10 frtját 2—3 mosogató szolgálóra pazarolja“? Kérjük nevezze meg ezt s ugy azokat, hogy a talár által védett tényeket hol, kik, mikor és mikép cselekedték meg?

Azt sem lehet érteni, hogy a papok a kepéért és stoláért a megtett egyházi szolgálaton kivül kinek és miféle „politikai“ vagy más ellenszolgálattal tartoznak?

Annyi „egyéni jog“, polgári, politikai és lelkiismereti szabadság őket is megilleti, mennyit — ők is emberek lévén — mint az emberiség felsőbb iskoláiban kitanittatott cselédek gazdájuk kegyelméből önmaguknak követelhetnek.

Aztán kegyeskedjenek nekünk is a világiak vezetői megengedni, hogy ha ők már befolyásuk és rendelkezésük alá iparkodnak hajtani minden emberi állatot, ne akarják az emberek lelki ügyeit a rabszolgaság alá kényszeritett papsággal vezettetni.

A történelem vérrel irt adataiból tudjuk, hogy az egyház, a vallás, az erkölcs, a papság lerembolt erejének és tekintélyének roncsaiból támadt forradalmat nem lehet csendőrökkel, katonával, karhatalommal, fegyverrel, erőszakkal stb. elfojtani. A társadalom erkölcs nélkül nem állhat fenn s igy készitve felülről elő a kimaradhatlan katasztrofát, nincs messze az idő, midőn a felbomlott közrend helyreállitására a most kicsinylett papságot fogják előhini.

10. Ha czikkiró ur provokálva lett volna — mit czikkem egyetlen betüjéből se mutatott ki — akkor is legalább humanitásból nem lett volna szabad magának „a cseléd“ és „mosogatók“-ról előadott elméletet megengedni.

A kepét a „végtelenig“ emelni nem is kisérlette meg soha senki, mert az a konstitucziók szerint 3—3 kalongya őszi és tavaszinál vagy ennek piaczi áránál magasabb nem lehet.

Ha a koldusnak joga van az alamizsnához, akkor a pap is „méltó az ő béréhez.“ S e keserü kenyeret is sajnálja, azt a pap szájából kihuzni, vagy az ahoz jutást megnehezitení, már a humánizmus általános törvénye is tiltja.

Mert pl. a szeredai pap is vagy többre képes a „hát“, „tehát“-nál vagy nem. Ha igen, akkor ezer ut és mód van, hogy rákényszerittessék, ha nem, akkor eltekintve attól, hogy kisegitője lévén az általa képviselt ügy nem szenved, akkor az lesz a sorsa, mint rokkant „cselédnek“, hogy vagy gazdája, vagy valamely jobb lélek ellássa, hisz 35—40 éven át napi 2 órát nem azért béreskedett, hogy meg ne pihenhessen még nehány évig babérjain.

A 13-ik bekezdésben mi a csuda „egyházi kancsuká“-ról is van szó. Ilyet a 2000 éves egyházra valaki eddig alig mondott. A kepe fizetésnél a kegyurból kényurat csinálni s a cesareo-papismus eszméjét inaugurálni igen sajnálatos dolog.

A 3-ik bekezdésben az vala, hogy a kepe se nem dologi, se nem személyi teher; a 13-ikban pedig ez: „százados gyakorlat szerint szalmás kepét és fát fizet az, kinek kepe alá vonható d o l g a v a n“, „osporát, kinek ilyen nincs, de lakása van.“ S „a fizetési kötelezettség alap feltételét Pongrácz paptól kezdve a d o l o g a fekvőség képezi, mely igy egyesül a személylyel.“ Azaz a kepe fogalmában a dologi és személyi teher egyesülten ben van. Jól van, ennyi beismerés bőven elég, a többi beszéd fölösleges.

A papok is emberek és nincsenek hiba nélkül, de a jó lélek nem erkölcsi és anyagi megsemmisitésükre, hanem maguk és állapotjuk megjavitására törekszik. A Prongrácz pap „gazdái“ nem ugy gondolkoztak, mint czikkiró. Az igy elhintett eszmék gyümölcseit nem a papok, hanem czikkiró unokái fogják érlelni.

Czikkiró szerint a papok naponként két órát dolgoznak. De nem irja elé, hogy a nap 24 órája közül melyik 2 az, melyben „munkálni“ kell és melyik 22, melyben még életének és egészségének kocskáztatása mellett is hőban, zivatarban, hidegben, melegben, éjjel-nappal készenlétben, talpon nem kell állania? Hát a papok legtöbbje nem görnyed 8 óránál naponként többet is az iróasztalnál, nem szivja az iskola porát, nem teljesit 2—2 óra alatt a szellemi és erkölcsi munka eredményében fontosabb és megbecsülhetlenebb értékü munkát, mint akárhány 8 órás hivatalnok meleg szobában bodor pipafüst mellett? Mintha csak nem látott volna czikkiró ur kath. papot! Vagy hát, hol létezik az a fungens 2 órás pap?

Kinek jutott eszébe valaha számon kérni, hogy egyik vagy másik hivatalnok, miniszter, fő- vagy alispán, szolgabiró stb. hogyan és honnan veszi és hová teszi fizetését? vagy csak a paptól kérhetik nyomoru kepéjét számon?

Ezekből czikkiró ur is begyőződhetik, hogy én az ügyhöz való szólásommal — okom se lévén rá — senkit sem sértettem, nem provokáltam, hitelt érdemló okmányok és egyének bizonyitékai alapján irtam, a mit irtam. Láthatja, hogy a kepe milyen természetü és eredetü, hogy az Pongrácz paptól kezdődik; higyje el, hogy a papok nem cselédek, bérök nem cselédbér, a lelkipásztor és hivek közötti viszony nem a gazda és cseléd közötti alárendeltségi viszony.

Beláthatja, hogy olyan térre engedte magát ragadtatni, melyen a közerkölcsiség, a család, a társadalom, a haza és közjólét is veszélyeztetve lehet.

Többet nem mondok.

V. Gáspár.

† Márton Dávid.

1850—1898.

Mély megilletődéssel s szivünk legőszintébb fájdalmával vettük a hirt, hogy ifj. M á r t o n Dávid városunk derék szülöttje, a lugosi m. kir. állami főgimnázium rendes tanára mult hónap 30-án, életének 49-ik, tanári müködésének 22-ik évében hosszas szenvedés után elhalálozott.

A kik hozzá közel állottak, szeretteí, rokonai, barátai már hosszabb idő óta látták az emésztő kórt, mely az erős férfi szervezetét gyökerén támadta meg, s mégis most, mikor a katasztrofa bekövetkezett, alig akarják elhinni, hogy egy érdemes, munkás életnek idő előtt ilyen hamar vége legyen.

Az elhunyt jeles tanár 1850-ben született Csik-Szeredában. Az elemi tanulmányokat részben szülő helyén, részben pedig a Szent Ferenczrendi szerzetesek csiksomlyói normális iskolájában sajátitotta el; ugyancsak Csik-Somlyón végezte a főgimnázium 1—7 osztályait is. A nyolczadik osztályt a kegyesrendiek kolozsvári gimnáziumában látogatta s ott nyerte az érettségi bizonyitványt is.

1872-ben, az akkor megnyitott kolozsvári tudomány-egyetemre iratkozott be, a hol a bölcsészeti fakultáson a magyar irodalmat és történettudományi tárgyakat hallgatta. Kitünő szorgalmával és jeles tehetségével tanárainak nagyrabecsülését már kezdetben kiérdemelte, tanulótársai pedig egyenes jelleméért; székely őszinteségéért mindvégig tiszteletben és szeretetben részesitették.

Tanári pályáját 1876. tavaszán Erzsébetvároson a városi algimnáziumnál kezdette meg csekély fizetés mellett, de annál nagyobb lelkesültséggel. Mint ilyen kisebb intézeteknél szokott lenni, hol a tanerők száma rendesen kevés, tanitott mindent, de mégis az ugynevezett humáni órák képezték kedvencz tárgyait, ezekben volt leginkább otthon s ezekben mutatott fel legtöbb eredményt.

1891-ben az erzsébetvárosi gimnáziumot államositották s ez alkalommal őt is átvették az állami gimnáziumi tanárok státusába. 1894-ben a lugosi m. kir. állami főgimnáziumhoz helyezték át, hol, mint történelem tanára szerzett kiváló érdemeket. Szépen kidolgozott, gyönyörü nyelvezettel és lelkesen interprétált előadásai által magával ragadta tanitványait s ott azon a vegyes nyelvü vidéken az édes hazai nyelv megkedveltetése és a hazaszeretet ápolása által igen sok jó szolgálatot tett a nemzeti ügynek.

Az üres időt, mely nagy elfoglaltsága mellett rendelkezésére állott, az irodalomnak szentelte, melylyel már kora ifjusága óta foglalkozott. Számos számottevő szépirodalmi dolgozata jelent meg a vidéki és fővárosi lapokban. 1881-ben egy füzet verset adott ki, melynek formás darabjaiban meleg hangon és szivhez szóló közvetlenséggel foglalkozik az ő szeretett Székelyföldjével és székelyeivel. 1895-ben „Szép Árá“ czimü tragédiájával részt vett az akadémia Teleky-pályázatán. A szép nyelven irt szomoru játék az „Arménia“ czimü havi szemle kiadásában önálló füzetben is megjelent.

Gyászos elhunytát, nején és két felserdült leányán kivül az agg szülők, a testvérek és számos barátja siratja, emlékezetét pedig tanitványai még számos éven keresztül hiven meg fogják őrizni.

Nyugodjék békében!!!

A somlyói lelkész választáshoz.

A „Csiki Lapok“ idei 13-ik számának mellékletén „Lelkész választás Csik-Somlyón“ czimen egy czikk jelent meg.

Ezen közleménynek harmadik bekezdésében czikk iró ur személyemmel is foglalkozik, a menynyiben mint: „Meg nem engedhető szabálytalanságot“ kifogásolja azt, hogy: „daczára a h i v e k f e l t e r j e s z t é s é n e k“ nevezett lelkész választásnál elnököltem.*)

Erre nézve szabadjon következőket megjegyezni:

A Szent Péterről nevezett csik-somlyói róm. katholikus hitközség majdnem négy ezer — 4000 — lelket számlál. Az annyira hangsulyozott „h i v e k r é s z é r ő l i“ felterjesztést aláirják t i z e n.

Az aláirók között van négy községi elöljárósági tag, ezek közül kettő csiktaploczáról, a többi nyolcz aláirók mindnyájan várdotfalviak.

Ennyi aláirással ellátott felterjesztést eltekintve attól, hogy: — tudtam honnét fuj a szél — nem tekinthettem egy nagy népségü egyházközség hivei közös óhaja megnyilatkozásának.

Ha azt láttam volna, hogy mind a négy politikai község képviseletében tömegesen, és a szó valódi és teljes értelmében vett intelligens elemek is aláirtak volna, illetékes helyen magam kértem volna más intézkedést.

Egyéb iránt a választás előtti napokon, a választás napján is, a választást megelőzőleg szükebb körben értelmes választók előtt — felvetettem a kérdést és minden felől azt a választ és megnyugtató biztositást nyertem, hogy: tekintettel a fenn elmondottakra, minden aggodalom nélkül megtarthatom magam részére az elnökséget.

A kik tudják milyen, csakugyan meg nem engedhető dolgok történtek ezen választás előtt, a választás folyamatja alatt és azután is, azok megértenek engem.

Különben azoknak megnyugtatására, kik ezen választás iránt annyira érdeklődtek, és a kik l e g n a g y o b b r é s z b e n nem is tartoznak a csik-somlyói plebánia kötelékébe, kijelentem, hogy a választási jegyzőkönyvet kisérő felterjesztésemben egyházi főhatóságom előtt határozottan kijelentettem, miszerint: A csiksomlyói plebánosi állomásra egyátalán nem reflektálok.

Csik-Rákos, 1898. ápril 4-én.

Murányi Kálmán,
felcsiki főesperes.

Előfizetési felhivás.

A „Csiki Lapok“ második évnegyedére előfizetést nyitunk az eddigi előfizetési árak mellett:

Egész évre	8 korona (4 frt.)
Félévre	4 korona (2 frt.)
Negyedévre . .	2 korona (1 frt.)

Külföldre: 12 korona (6 frt.)

Ugyanezen alkalommal tisztelettel felkérjük azokat, kik az előfizetési dijakkal hátrálékban vannak, hogy a **hátrálékos összegeket** kiadóhivatalunkhoz (Györgyjakab Márton könyvkereskedése) beküldeni sziveskedjenek.

A „Csiki Lapok“
szerkesztője és kiadója.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Az 1848 évi törvények szentesitésének** 50-ik évfordulóját ápril hó 11-én, Csikvármegye törvényhatósága a következő müsorral ünnepli meg: 1. Délelőtt 10 órakor isteni tisztelet a helybeli róm. kath. templomban, melyre a közönség főispán ur vezetése alatt a vármegye házától testületileg vonul fel. 2. Isteni tisztelet után a közönség vissza tér a vármegye házához, hol az ünnepély kezdetét veszi a helybeli dalárda által előadott „Himnus“-szal. 3. Főispán ur a diszgyülést megnyitja. 4. Alispán ur ünnepi beszédet tart. 5. A határozatok hitelesitése. 6. „Szózát“ énekli a dalárda. 7. Szavalnak: Dapsi Frigyesné ő nagysága és Pál Gábor főgimnáziumi tanár ur. 8. „Induló“ énekli a dalárda. 9. Mindezeket követi a „Csillag“-vendéglőben tartandó közebéd.

— **A madéfalvi emlék ügye.** A madéfalvi emlék felállitása munkában van. Hogy az arra begyült összeg s az eddig tett kiadások fölött egy időleges számadás helyesen eszközölhető legyen, felkéretnek minden rangon és renden levők, hogy a kezeiknél levő gyüjtő iveket, esetleg a gyüjtött pénzmennyiséggel együtt folyó évi április hó végéig a „Csiki Lapok“ kiadóhivatalába beküldeni sziveskedjenek. Az egyénenkénti felhivás egyelőre azért mellőztetett, mert nyomtatványok, levelezések és postai kiadások által az alap terhére tetemes költséget okozhatna. Csik-Madéfalva, 1898. márczius 30-án. B e n e d e k I s t v á n, elnök.

*) Felsőbb helyről megbizás folytán, minek a tudósító és kifejezést adott s nem önkényesen, a mint talán értelmeztetik. (Szerk.)

— **Halálozás.** Szász Lajos gy.-szentmiklósi szolgabirót és családját sulyos csapás érte; szeretett kis lányukat, Ilonkát ragadta el a kérlelhetlen halál mult hó 31-én élete 16-ik havában. Legyen álma csendes!

— **Kereskedői kör.** A helybeli kereskedők egy már régen érzett szükségen akartak segiteni, midőn e hó 2-án a Friedmann-féle kávéházban értekezletet tartottak és egy kereskedői kör felállitását határozták el. Az értekezleten 14-en vettek részt s hosszabb eszmecsere után, melyben a kör szervezésére vonatkozó alapelveket megállapitották az alapszabály tervezet kidolgozására egy bizottságot küldtek ki. Mi részünkről óhajtjuk, hogy az üdvös szándék, minél előbb eredményre vezessen, annál inkább, mert azon három érdekelt, kik az értekezleten nem vettek részt, szintén hozzá fognak járulni a szükséges intézmény megalakitásához.

— **Elhalasztott gyülés.** A megyei közigazgatási bizottság havi rendes üléseit rendszerint minden hónap második hétfőjén szokta megtartani, s minthogy eme terminus e hóban husvét másod napjára esik, a gyülés megtartása április 16-ára napoltatott el.

— **Ipartestületi gyülés.** Az csik-szeredai ipartestület az 1897-ik évet bezáró rendes közgyülését 1898. április hó 12-én, délelőtt 9 órától kezdődőleg Csik-Szeredában a városház nagytermében fogja megtartani a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkári jelentés az előljáróság mult évi működéséről. 3. A számvevő bizottság jelentése a pénztár és a testületi vagyon állapotáról s ennek alapján a felmentvény megadása iránti határozat. 4. Tisztujitás. 5. A jövő évi költségvetés megállapitása. 6. Inditványok. A tagsági dijak és kamathátrálékok befizetendők, a régi kötelezvények kicserélendők lesznek, a kötelezvényeken álló tőke 10%-a, az 1896. évben tartott közgyülésen hozott határozat értelmében, szintén befizetendő lesz.

— **Fölhivás.** Fölhivatnak mindazon III. évet végzett tanitóképző-intézeti növendékek, kik a csiksomlyói tanitóképző-intézetnél az 1897/98-ik tanév junius havában tartandó tanképesitő-vizsgára állani jogosultak, hogy a III. évről szóló bizonyitványnyal, keresztlevéllel, orvosi és az egy évi gyakorlatot kellőleg igazoló bizonyitványnyal az erdélyi püspök urhoz intézett kérelmöket ápril hó végéig nevezett intézet igazgatóságához adják be. A csiksomlyói tanitóképző igazgatósága.

— **Borszéki Soma** nyug. min. oszt. tanácsos, egész életén át igazi hü előharczosa volt a székely érdekeknek; igen nagy és sokoldalu a munkásságának azon tere, melyen ügyünk jobbra fordulásáért hü lelkesedéssel küzdött. Ezuttal mást nem emlitve, hálás elismeréssel kell kiemelnünk azon nemes szivü fáradozását, melyet a 229 székely tanoncz elhelyezése, kiképeztése iránt minden nap tanusit. Ezeknek a sorsát még az édes atya sem hordozhatja nagyobb gondal a szivén, mint ő. Legtöbbet köszönhet azonban neki Gyergyó, kivált Ditró, Szárhegy és az ezekhez csatlakozó községek, melyeknek kulturális és anyagi ügyeiben a miniszteriumnál hü szószólója és pártfogója. Iránta a hála és elismerés legelőször a ditrói „Ipartestület-"ben nyilatkozott meg, midőn őt disztagjául választotta. Ezen ipartestület f. hó 25-én a tanácsos ur tiszteletére — itt időzése alkalmából — Ditróban bankettet rendezett, melyhez a községnek szine-java csatlakozva, 70-en vettek részt benne. Tisztelet és lelkesedéstől kisért meleg ovácziőban részesült az ünnepélyt hü barát, kit Tankó János üdvözölt és köszöntött fel az egybegyültek nevében, de még több lelkes dikczió hangzott el érdemeiről és egészségéért. Az ünnepelt meghatottan mondott köszönetet az ovácziőért s a bankett közben 3-szor is felszólalván, Gyergyó haladását illető több tanulságos és gyakorlati eszmét vetett fel. A többek között egy fonal készitő gyár felállitását hangsulyozta, mely az itteni természeti viszonyoknak, a nép hajlama és foglalkozásának legjobban megfelelne s kitünő kenderáztatót lehetne összekapcsolni a topliczai meleg forrásokkal. Ezuttal is élénken bebizonyitotta az ő meleg érdeklődését és hasznos tevékenységét, melyben a gyergyói székelyek javára az Isten sokáig tartsa meg.

— **Tenyészállatok eladása.** A földmivelési miniszter intézkedése folytán a kolozsi m. kir. állami gulyatelepeknek boozsi tanyáján folyó hó 14-én árverés utján, készpénz fizetés mellett saját tenyésztésű, tiszta vérű, magyar erdélyi fajtáju gulyabeli növendék bika, valamint tehén és üsző fog eladatni és pedig: 31 darab két és két féléves tenyészbika, 7 drb különböző koru tehén, 2 darab 3 és fél éves üsző, 10 drb 2 és fél éves üsző. Vasuton érkezők Kolozsvár felől vegyes vonattal a „boozsi" 95 számu őrháztól kiszállva, a tövis-kocsárdi személyvonattal érkezők pedig Virágosvölgy állomáson kiszállva utazhatnak a helyszinére.

— **A székely müvelődés és közgazdasági** egyesület rendes közgyülése márczius hó 29-én folyt le. Jelen voltak: Bedő Albert elnök, Dániel Gábor felsőházi tag. Borosnyay Oszkár min. osztálytan., Felszeghy Ferencz iparfelügyelő, Borszéky Soma nyug. min. tan., Gidófalvy István min. osztálytan., Nagy Gábor min. tan., Ráth Károly a keresk. iparkamara alelnöke, László Gyula a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara képviseletében. A gyülés első tárgyát képezték az 1895., 96 és 98. évi számadások, melyek elfogadtatván, pénztárnoknak a felmentvény megadatott. Ugyszintén Nagy Gábor titkárnak a megelőző választmányi-gyülésen megtörtént lemondása és Benedek Elek jó hirnevü székely irónak jelölése bejelentetvén, tudomásul vétetett. Az igazgató választmányban ezen kivül az a változás is történt, hogy Barabás Miklós festőművésznek, az egyesület alelnökének elhalálozása és 10 választmányi tagnak az 5 év lejártával történt kilépése folytán a következők lettek megválasztva: alelnök: Gyertyánffy István, tagok: Becze Antal, Benedek Elek, Borszéky Soma Ágoston József, Jakab Ödön, Szőts Pál, Brázay Kálmán, Sándor János, Szász Károly, Mikó Arpád, Nagy Gábor, felügyelő bizottság: Máté Sándor, Csávássi, Kiss Károly, Szőts András, Leidenfrost László.

— **Rongyos egyleti társas estélyek.** A gyergyó-szentmiklósi „szegény tanulókat segélyező rongyhasznositó egyesület" április hóban egymásután következő 3 társas estélyt rendez saját pénztára javára a Laurenczy-féle teremben. A minden tekintetben pártolásra érdemes egyleti estélyekre előlegesen is felhivjuk a közönség figyelmét és jóakaratát. Az első estély április hó 16-án lesz.

— **Véletlen halál.** Csik-szentdomokosi Szávuj Tódor 39 éves családapát, ki az erdélyi erdőipar-részvénytársaságnál munkában állott a „Karajos" nevü, román területen lévő erdőben egy fa által agyonüttetett. A rendőri nyomozat vétkes gondatlanságot állapitván meg, a nyomozat a kovásznai kir. járásbiróságnál folyamatba tétetett.

— **Szerkesztői üzenet.** *Sz. J. ur*: olvassa végig a „Csiki Lapot."

— **A „Magyar Géniusz — Vasárnapi Lapok"**, ez az utóbbi hetekben egyesült előkelő szépirodalmi és müvészeti hetilap hétről hétre emelkedik, ugy szellemi részében külső kiállitására nézve. Legutóbbi száma is bővelkedik kitünő novellák, költemények és időszerü eseményekben, diszes illusztrácziókban és ezen felül abban a kedvezményben is részesiti előfizetőit, hogy kiváló müvészek eredeti festményeit, rajzait sorsolja ki közöttük. Minden egész éves előfizetőnek pedig teljesen dijtalanul fogja megküldeni Tornay Gyula - jeles festőművész „Az utolsó honvédek vacsorája" czimü eredeti festményének szinekben sokszorositott képét. Mutatványszámot a kiadóhivatal (Budapest VI, Andrássy ut. 57.) kivánatra ingyen küld.

— **Irodalom.** Máthé József marosvásárhelyi községi iskolai tanitónak és a „Székely Lapok" segéd szerkesztőjének tollából „Iskolából — Életből" czim alatt 15 elbeszéléssel és tanügyi értekezést tartalmazó 184 oldalra terjedő füzet jelent meg. A 15 dolgozat éles megfigyelő tehetségről tesz tanuságot, tárgyul jól megtudja választani és kellő alakba öltöztetni, leirásai közvetlenül hatnak s véleményei és nézetei a valódi meggyőződés szineit viselik magukon. A 12 és fél ivre terjedő vaskos füzet ára 2 korona, kapható Györgyjakab M. könyvkereskedésében. Mint gyönyörködtető és tanulságos olvasmányt ajánljuk a nagyérdemü közönség figyelmébe.

— **Budapesti Napló, az ujságirók lapja.** Az a 18 magyar ujságiró, a ki hogy függetlenitse magát minden politikai befolyás és minden vállalkozó tőke nyüge alól, megalapitotta a maga erejéből, minden vállalat mellőzésével a szerkesztőség saját tulajdona gyanánt a Budapesti napló-t, mesés sikert ért el. A lelkes kis csapat most, két év leforgása után a szabadelvü magyar közönségnek legkedveltebb ujságszolgáltatója lett. Magával hozván fényes és jóhirü irói neveket, bámulatos szorgalommal és kitartással gyüjtvén mindennap összemind azt, a mi e szerkesztőség, e lap szabadelvü és feltétlenül, minden irányban független politikájának, nemzeti érzületének és magas izlésének minden huszonégy órában ismétlődő bizonyságát adja: — a Budapesti Napló ma már nemcsak keletkezésének történetében uj és eredeti, de a közönség szimpatiáinak gyors felkötésében is eddig nem látott példát mutat. Es minden szám arra vall, hogy a Budapesti Napló alapitói megérdemlik ezt a támogatást. A Budapestt Napló-nak friss és megbizható értesülései, lelkes, temparamentumos, komoly, tartalmas, hatásukban valósággal szenzáczios politikai czikkei, a melyek nyomatékossá teszik a politikai sulyra döntő jelentőség ujság véleményét, tárczarovatának magas irodalmi szinvonala, gazdag informativ anyaga, kitünő értesülései, kimeritő, ötletes, változatos, eleven rovatai s mindenrendü közleményeinek változatossága és folyton gyarapodó bősége: nagról-napra ékesszólóan tanúskodnak arról, hogy a Budapesti Napló fényesen megfelelt a legvérmesebb várakozásnak is, a mely megjelenését megelőzte. A Budapesti Napló szerkesztősége és olvasó-közönsége közt páratlanul meleg és szives viszony fejlődött ki. Naponkint jelentkezik ez a Szerkesztői üzenetek rovatában. A Budapesti Napló szerkesztősége, a mely csakis addigi munkásságra, hirlapirói sikereire hivatkozva és a közönség szimpatiáira appellálva fogott hozzá bátor vállalkozásához, nem csalódott önbizalmában és nem csalódott a közönségben, a mely nagy szeretettel karólta fel az ügyét az első perczt ől fogva. Es hogy a közönség se csalódjék benne, arra vállvetve, szakadatlan buzgósággal és lelkesedéssel törekszik. Ez a rugója a Budapesti Napló eddigi példátlan nagy sikerének és biztositéka a jövendő szilárd exisztenciájának. Es még egy. Annak az ujságnak, a mely senkié másé, csak a szerkesztőségé és a közönségé, a mely semmiféle idegen tőke szolgálatában nem áll és csak a maga munkálkodó embereinek, meg a magyar közönségnek, a magyar hazánk, a magyar nemzeti ügynek és a magyar szabadelvüségnek az érdekeit szolgálja: ebben függetlenségében semmihez sem hasonlitható hatalmas erőforrása van. Olvasóink figyelmét ujból és felhivjuk a Budapesti Napló-ra és ismételve a legmelegebben ajánlj ez ujságot. Olvasásra az ujdonságok iránt érdeklődőknek és valóságos lelki épülésükre azoknak, akiknek a magyar hirlap irodalom magas szinvonalában és magyar irók és ujságirók hangyaszorgalmában kedvük telik.

KÖZGAZDASÁG és IPAR.

Értesités

gazdasági egyesület által 1898. év április 13-án tartandó tenyészbika vásárról.

1. A vásár a gazdasági iskola udvarán tartatik, hol a jelölt napon reggel 8 órakor az eladásra, avagy vizsgálatra állitandó bikáknak a szüséges vezetőkkel jelen kell legyenek.

2. A bizottság által alkalmasnak talált bikák tenyész igazolványnyal láttatnak el s a bejeletett szükséglet mérvéhez képest, a gazdasági egyesület által megvásároltatván, azok ára a tulajonosoknak szabályszerüen bélyegelt nyugtatványra nyomban kifizettetik.

3. A megvásárolt bika a községek megbizottainak a vételár $^1/_4$ *részének lefizetése mellett* átadatnak. A vételár hátramaradó része másfél év alatt lessz az egyesület pénztárába befizetendő, melyről a községi megbizottak kötelezvényt adnak.

4. Az egyesület telepéről 8 darab tenyészbika fog ez alkalommal eladatni, melyekre nézve is a fennebbirt eladási feltételek irányadók.

5. A kiadott tenyészigazolványok a folyó évre érvényesek, a járási szemle bizottságoknak a bika vizsgálatok alkalmával felmutatandók.

6. Miután az egyesület csak azon tenyésztőktől fog vásárolni, kik az egyesületnek legalább évdijas tagjai, azon tenyésztők, kik az egyesületnek nem tagjai, kötelesek az egyesület pénztárába egy frtot a vizsgálat megkezdése előtt befizetni.

7. A tovább tartásra alkalmasnak talált növendék bikák tenyészigazolványt nem nyernek ugyan, de a vizsgálatról vizsgálati bizonyitvány állitatik ki a tulajdonos részére.

8. Azon községek elöljáróságai, melyeknek tenyészbikára van szükségük, a képviselő testület meghatalmazásával, valamint azon tenyésztők, kiknek eladó bikáik vannak előlegesen vagy legkésőbb vásár napján reggel 8 órakor az egyesület irodájában jelentkezzenek. Az elöljáróságí megbizottak hozzák magukkal a község pecsétjét.

A vásár eszközlésére Becze Antal e. elnök vezetése alatt az állattenyésztési szakosztály küldetett ki, melynek tagjai:

Barabás Béla előadó, Keresztes Antal, Kovács István, Kovács János, Lázár Domokos, Mihály Ferencz, Nagy József, Sándor Gergely, Tompos János továbbá Csiszér József állami állatorvos és Nagy Imre e titkár.

Csik-Szereda, 1898. április hó 1-én.

A gazdasági egyesület állattenyésztési szakosztálya.

CSARNOK.

„Megfizette a nagy kelep."

— Nagypénteki történet —

Irta: **Gencsy István.**

Volt idő, mikor tartoztak nekem is hol három, hol négy krajczárral. A legjobb nyolcztáblájú labdákat ugyanis gyerekkoromban én csináltam, ugyszintén nyilvesszőket is jókat tudtam faragni, és ezekért sovány esztendőben három, kövér esztendőben négy krajczárok dukáltak. A legtöbbször azonban azzal fizettek ki játszó pajtásaim, hogy „hozom". Én utána gondoltam: „majd végitélet napján", de azt is utána tettem, hogy se baj, „megfizeti a nagy harang". Igy hallottam az öregektől. „Megfizeti a kelep" ezt soha sem hallottam, pedig, a mint az az alábbi eseményből is ki fog tünni, nemcsak a nagy harang hanem a nagy kelep is szokott fizetni...

A dolog egyszerü, a mennyiben nagypénteken virradóra Bükfejes Mátyás uram pálinkázni is meg pipázni is szeretett volna. E végből már nagycsütörtökön este meghozatta a pálinkát. Tett bele danczurát, keserü gyökeret stb. és meghagyta feleségének:

Te asszony! Mivel hogy a tyukokkal egyszerre és kakasokkal egyszerre kelsz, annakokáért korán tégy tüzet a gócz alá és mézeld meg a pálinkát, minekutánna a holnapi napon nagypénteket virrasztja ránk a jóságos Atyauristen, kinek is áldassék „őszentvessége".

Kalári asszony tényleg a tyukokkal egyszerre feküdt, de pálinkáról lévén szó, a kakasoknál is korában felkelt. A mézes pálinka hamar elkészült és ki ütköznék meg a fölött, hogy Kalári asszony kostolgatni kezdette? S arról ő nem tehet, hogy a pálinka kevés volt, az ő torka pedig nagy és ugy elnyelte azt a kevés pálinkát, mint teszem, a Maros a Békényt, vagy a Ditrópatakát.

Az a kevés pálinka azonban Kalári asszonynak meglehetős nagy, boglyos fejét is eltudta széditeni. Az asszony elesett, eldöntötte a falhoz állitott hosszu száru pipát, melynek cserepje eltörött és igy Bükfejes Mátyás uramnak teljességgel füstbe ment a terve: sem pálinkát nem ihatott, sem nem pipázhatott.

No hanem a zörejre felriadó Mátyásbá sem volt rest, A mégépségben maradt pipaszárat megragadta és arra való tekintettel, hogy ha eltörött a cserepe, már a szára is eltörhetik, sokkal jobban megverte az asszonyt, mint a hogy eddig szokta.

Ilyen üdvösséges napon is a földön heverünk?! . . mi?. Vén pálinkás hordó! mi? Kelj föl, ha megtudtad inni azt a sok pálinkát! Én ha annyit iszom, még a bikával is szembe állok, még a főbirót is össze merem gazemberezni, olyan bátor vagyok, mi?

Mindenik szavát egy ütéssel toldotta meg Mátyásbá, valamint a jó tanitó, ki bottal veri a tudományt a gyerek fejébe, hogy soha el ne feledhesse.

Ugy hogy végül a pipaszár szerencsésen el is törött, az asszony pedig nem hogy csonkulást szenvedett volna, hanem még föl is dagadt a homloka.

A fájdalom, de még inkább a szégyen miatt forrt is benne a méreg. De kinn álljon bosszut? Az urán? ... No hiszen annak nem néz a szeme közé késő estig. S akkor is (az ő mondásaként) oly állapotban fog hazatérni, hogy még a bikával is szembe áll s a főbirót is le meri gazemberezni: olyan „bátor" lesz ő addigra. Vele bát nem lesz jó kikezdeni. Hanem itt a fia, a drágalátos, elkényeztetett, kedves fia! Majd megkeserüli ez a pipaszárat!

— Matyi, az arkangyalodat! Ki az ágyból, a mig ki nem doblak, mint egy kecskebékát!

A gyermek lustán törülgeté szemeiből az álmot, a mi sehogy sem ment, mert csak még álmosabb lett, pláne mikor a sistergő rőzse olyan bágyasztó meleget bocsátott szét a gócz alól.

— Nesze, Matyi, nesze!

S jót vágott a körmére az asszony, a mitől teljesen kiszökött az álom a gyermek szeméből.

És Matyi olyan veszet orditást röktönzött erre, a milyen egy Matyitól csak kitelhetik.

— Nem hallgatsz? — kérdezte az asszony haragtól vilogó szemekkel s azonnal meg is kapta rá a feleletet még hatalmasabb bőgés alakjában.

— Veszet kölyke, ha nem lehet veled beszélni! Ide bujj, ide, a basábfára térdepelj! Megtanitlak én' ha még ilyen szent napon is bőgsz!. Nem eszel semmit, kecskebéka! A „frustuk"-ot elaludtad az ebédet elorditottad... Csitt ha mondom!....

S hozzá fogott Kalári asszony a nagypénteki laposka gyurásához, mert mindjárt kelepelnek délre. Fölvagdalta a tésztát, belerakta a lobogó vizbe, kiszedte, kirakta a szitára és mikor megszáradt, bele egy nagy tálba, lenmagolajat öntött rá és csettentett a nyelvével a feletti örömében, hogy milyen pompásan fog ebédelni.

Az ajtót Matyira zárta és pálinkáért szaladt. Matyi pedig, mivel nagyon éhes volt, édes anyjának ebédjét, az egész nagy tál laposkát megette — mindegyfalásig.

Aztán usdi! Ki az ablakon, végig az utczán! Anyja épen akkor tántorgott haza, hogy „pompásan ebédeljen".

— Hová futsz, Matyi fiam, állj meg!

— Éppeg ugy, anyámasszony!

És szaladott Matyi nagy rémülve a toronyba és kelepelt odafenn egész délután, rendkivül ártatlan ábrázatot vágva...

— — — — — — — — — — — — —

A mint szomoruan ballag hazafelé este, kerepelés után, hát kibe botlik?! A saját apjába, a saját apja pedig ő beléje, annyira „bátor" volt akkor már.

— Hol voltál, Matyi fiam (barátja a turós puliszkának)?...

— Kerepeltem apámuram.

— Hm, inkább tégedet kelepelt meg valaki: olyan szomoru vagy!

— Csak fog az anyám, mer megettem a laposkáját, nem merek hazamenni!

— Eredj csak, fiam mert én is ott leszek! Mondjad, hogy eleget kelepeltél azér a laposkáér...

— — — — — — — — — — — — —

— Anyám asszony halláje, imádkozott-e, mikor szólott a kelep? — kérdé a gyermek a küszöbön, a honnan veszély esetében még könnyen el lehet szaladni.

— Igen hát, te kecskebéka, te laposkás vitéz!

— No hát látja anyámasszony, a toronyban én kelepeltem. Eleget kelepeltem én kiednek azér a laposkáér, a mit megettem.

Az asszonynak ez a mentség mit sem használt már emelted seprübütüt, a midőn éppen belépett Mátyás gazda.

—Ne bántsd a gyereket a „jován" ... Te pálinkámat is megittad, a pipámat is eltörted, és senki sem fizette meg káromat. Ő csak a laposkádat ette meg, de még azt is megfizette a nagykelep.

FŐMUNKATÁRS GYERGYÓBAN:
VÉRTES LAJOS.
FELELŐS SZERKESZTŐ és LAPTULAJDONOS:
GYÖRGYJAKAB MÁRTON.

Kovácsok és lakatosok figyelmében!

Legmagasabb hőfok. Jutányos és olcsó árak.

Nagy-Raktár

kitünő minőségü és elsőrendü bükkfaszénből

Jakab és Trsa. fióküzletében

(Piacz-utcza, a köhid mellett.)

Árak:

1 zsák (öt véka) vételénél	à	40 kr.
10 zsákon felül	à	35 kr.
1 métermázsa		1 frt 75 kr.

Gazdasszonyok figyelmébe!

Szám 647—1898.
kj.

Árlejtési hirdetmény.

K.-Altiz, Feltiz és Impér községek képviselő testülete által a K.-Feltizben épitendő iskola épitésére nyilvános árlejtés hirdettetik.

Az árlejtés **1898. április 15-én délelőtt 8 órakor** fog Kászon-Altiz község bázánál megtartatni.

Tartoznak ajánlattevő vállalkozók 6000 frt kikiáltási ár 10%, 600 frtot készpénzben az árlejtés megkezdése előtt a bizottság kezére letenni.

Zárt ajánlatok a szóbeli árlejtés megkezdéséig ezen bánatpénzzel ellátva elfogadtatnak, melyekben azonban határozottan kifejtendő, hogy árlejtő az általa ismert feltételeknek aláveti magát.

Terv, költségvetés és a feltételek a körjegyzői irodába a hivatalos órák alatt betekinthetők.

Kászon-Altizen, 1898. márczius 26-án.

A három község elöljárósága:

Pálffy András, körjegyző.

Bodó Ferencz, biró.

Balázs Sándor, biró.

András Lajos, biró.

Sz. 650—1898. ki.

Hirdetmény.

Csik-Szereda város tulajdonát képező a csikzsögödi 874. számu telekjegyzőkönyvben előforduló ugynevezett „Vészkapu" 6 holdon felüli kaszáló hely folyó évi széna és sarju termése nyilvános árverezésen a legtöbbet igérőnek **folyó évi április hó 15-én d. e. 9 órakor** a város tanács házánál haszonbérbe ki fog adatni 10 frt kikiáltási ár mellett.

Arverezők kötelesek a kikiáltási ár 10%-át bánatpénzzül letenni.

Csik-Szeredán, 1898. márczius 29-én.

Élthes Jakab,
polgármester.

2—2

Tiszta, zamatos
asztali-, pecsenye- és csemegeborok
ÁRJEGYZÉKE.

Borok megnevezése		Hordókban hektoliterenként frt	kr	1 literes palaczkokban frt	kr	0·5 lit. palaczkokban frt	kr
Asztali	1896 évi	24	—	—	—	—	—
Finom asztali	1895	26	—		—		—
Pecsenye	1892	28	—	—	42	—	
Marosmenti	1890	32	—	—	46	—	—
Schiller (piros)	1896	26	—	—	38	—	—
Tramini	1890	52	—	—	62	—	32
Bakator (magyarádi)	1888	47	—	—	62	—	32
Olasz Rizling	1888	47	—	—	62	—	32
Leányka	1890	62	—	—	72	—	36
Rózsamáli Lönhárdt Ferencz püspök hagyatékából	1896	32	—	—	45	—	—
Rizling Lönhárdt Ferencz püspök hagyatékából	1895	45	—	—	—	—	—

Borok megizlelhetők itteni pinczéinkben és raktáron megrendelhetők:

Csik-Szereda **Trohán József**, Kovásznán **ifj. Ugron János**, Tusnádi fürdőn **Incze Lajos**, Csik-Somlyón **Kálnoki János**, Csik-Szentdomokoson özv. **Szakács G.-né**, Csik-Szentmártonon **Jakab Gyula**, Gyergyó-Szentmiklóson **Cziffra F. és fiai**, Gyergyó-Alfaluban **Kis Jakab** pinczéikben.

Ajánlunk tiszta borból saját gyárunkban készült **Cognacot** literenként 3 frtért, továbbá finomitott udvarhelymegyei **szeszt és pálinkát.**

Árjegyzékkel kivánatra szolgálunk.

Székely Borkereskedés R. Társ.
1—3 **Székely-Keresztúron.**

Zongorák, pianinok, czimbalmok részletfizetésre.

Zongorák és pianinok bérbe adatnak.

Ő felsége által az ezredéves orsz. kiállitáson megdicsérve.

Kitüntetve: LONDON, PÁRIS, BUDAPEST és DEBRECZEN.

Schmidt S. és Fia

zongora, hangszer és zenemüvek raktára

Maros-Vásárhely (Erdély.)
minoriták épületében.

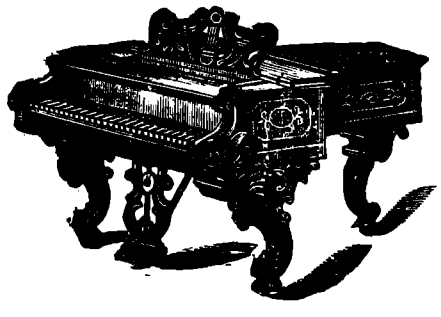

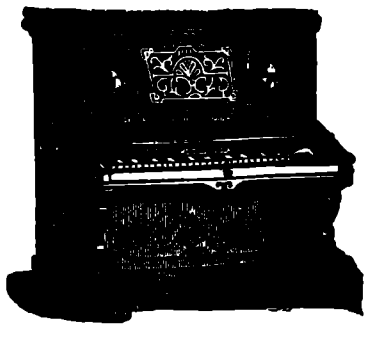

Külföldi és saját gyártmányu zongorák, mindennemü hangszerek azok kellékei és alkatrészei.

Mindennemü hangszer javitása és hangolása szakszerü pontossággal teljesittetik.

5—5

Zongorákés pianinok bérbe adatnak.

Zongorák, pianinok, czimbalmok részletfizetésre.

Szám 9294—1897
polg.

Hirdetmény.

A csik-szeredai kir. törvényszék ezennel közhirré teszi, hogy a „székely vasutak" czéljaira Csik-Csicsó község határában kisajátitott ingatlanokra nézve a kir. itélő táblának 1897. deczember 14-én 2518—1897. p. sz. végzésével uj becslés rendeltetvén el, ennek foganatositása végett határnapul **1898. évi május hó 2-ik napjának d. e. 9 óráját** Csik-Csicsó község házához kitűzte, hol a becslő bizottság megalakitása fog eszközöltetni s azután a helyszini eljárás foganatosittatni. A most kitűzött határnapra a kisajátitó nevében a m. kir. államvasutak igazgatósága, az esetleg távollevők és ismeretlen tartozkodásunak részére gondnokul kinevezett Nagy Sándor ügyvéd helybeli lakos, továbbá a kisajátitási összeirásban foglalt tulajdonosok, nemkülönben a többi telekkönyvi érdekeltek hivatalos felzeteken egyenként külön megidéztettek.

Figyelmeztetnek az érdekeltek, hogy elmaradásuk a kártalanitás fölötti érdemleges határozat hozatalát nem gátolja és hogy az egyéni külön értesitésnek elmaradása vagy a tárgyalásról való elmaradás miatt igazolásnak helye nincs.

A kir. törvényszék üléséből:

Csik-Szeredán, 1897. deczember 31-én.

Gyárfás, s. k. elnök. **Bocskor**, s. k. jegyző.

1—3

Szám 7108—1897.
polg.

Hirdetmény.

A csik-szeredai kir. törvényszék ezennel közhirré teszi, hogy a „székely vasutak" czéljaira Csik-Szentmihály község határában kisajátitott és Zakariás Lukács és társa tulajdonát képező ingatlanokra nézve, melyek fölött a kártalanitási ár iránt az egyezség biróságon kivül nem sikerült, a kártalanitási eljárást elrendelte s annak foganatositása végett a Csik-Szentmihály község házánál megkezdendő s esetleg a helyszinén folytatandó tárgyalás határnapjául **1898. évi április hó 15-ik napjának d. e. 10 óráját** tüzte ki azon hozzáadással, hogy ezen határnapra a kisajátitó nevében a m. kir. államvasutak igazgatóságát, az esetleg távollevők és ismeretlen tartózkodásunak számára gondnokul kinevezett dr. Fejér Antal csik szeredai ügyvédet, továbbá a kivonatos kisajátitási összeirásban foglalt tulajdonosokat.

Figyelmeztetnek az érdekeltek, hogy elmaradásuk a kártalanitás fölötti érdemleges határozat hozatalát nem gátolja és hogy az egyéni külön értesitésnek elmaradása vagy a tárgyalásról való elmaradás miatt igazolásnak helye nincs.

A kir. törvényszék üléséből:

Csik-Szeredán, 1897. november 11-én.

Gyárfás László, s. k. elnök. **Bocskor Antal**, s. k. jegyző.

3—3

Azonnal alkalmazást nyer

Vákár Fivérek

füszer-, csemege-, porczellán és diszmüáru üzletében Gyergyó-Szentmiklóson **egy ügyes fiatal segéd**, havi **15—18 frt** teljes ellátás mellett.

Ajánlatok a fenti czéghez küldendők.

4—

T. közönség!

Van szerencsém a közönség becses tudomására hozni, miszerint a **kézdi-vásárhelyi Wellenreiter György** első gőzfőzdéjének

bizományi raktára

nálam van.

Raktároman mindig friss töltésü palaczk és hordó sör kapható, a melynek ára daczára, hogy mérsékeltebb, minőség tekintetében mégis sokkal felülmulja az e vidéken főzött söröket.

Kérve a t. közönség becses pártfogását maradok teljes tisztelettel

PÁLL SÁNDOR,
hentes
Gy.-Szentmiklóson.

2—3

Férfi kalapok ingek, nyakkendők nagy raktára.

Bevásárlási utamból hazatérve, van szerencsém dus választéku raktárom megtekintésére tisztelettel meghivni.

Nem kiméltem sem fáradságot sem költséget, raktáromat **női felöltők, gallérok, női és férfi ruhaszövetek, női diszkalapok és mindennemü divatczikkekben** a legujabb mintákkal a legkényesebb izlésnek is kielégitően felszerelni.

Egyuttal sikerült utamon az egész országban elterjedt és legjobb hirnévnek örvendő 8811. szám alatt törv. védett **„Liliom"** és **„Házi" vászon kizárólagos raktárát** Csikmegye részére megnyerni.

Ezen vékonyabb mindenféle fehérnemüre alkalmas 84. cm. széles **„Liliom"** vásznot 23 mtert (régi 30 rőföt) tartalmazó végekben gyári áron 7 frt 20 krért.

Házi vásznot pedig mindenféle vastagabb fehérnemükre alkalmas **egy vég 23 méter 84 cm. széles 5 frt 95 kr,** mindezeket a legjobb kezesség mellett ajánlhatom

szolgálatkész tisztelettel

BARCSAY K.
férfi és női divatüzlete
Csik-Szereda.

2—10

Temetés 10 forinttól feljebb.

Első temetkezési vállalat. Ércz- és fakoporsó, sirkoszoru és szallagokban mindig teljes raktár.

„Liliom" és „Házi" vászon egyedüli raktára.

SZIVATTYUKAT házi, ipari, mezőgazdasági, épitkezési s egyéb nyilvános czélokra kéz-, járgány s erőhajtásra

TÜZFECSKENDŐKET városi, községi, gazdasági és gyári tűzoltóságnak.

harangokat és harangállványokat

templomok, iskolák stb. részére.

Büzmentesen müködő pöczegödör tisztitó készülékeket, utczai öntöző-kocsikat sárkaparókat

készit és ajánl a

Budapesti Szivattyu- és Gépgyár
Részvény-Társaság (ezelőtt **WALSER FERENCZ**)
BUDAPEST, VI., KÜLSŐ VÁCZIUT 45.

Árjegyzékek és költségvetések ingyen és bérmentve.

8—40

Zalatnai kénkovand ipar részvénytársaság

Brassói kénsav- és műtrágya gyára

általánosan elismert jó minőségü nagy **termést fokozó** hatással biró

műtrágya

gyártmányaiból **Csik-Szeredában Kertész István** urnál állandó raktárt nyitott, melyből Csikmegye t. gazda közönsége a műtrágyát **kisebb mennyiségekben** is jutányos áron szerezheti be.

Közelebbi felvilágositással a raktárvezetőség szivesen szolgál.

19—21

A Mauthner-féle

hirneves

konyhakerti- és virágmagvak

zárt és **hatóságilag védett csomagokban**, a **törvényesen bejegyzett**

medve-védjegygyel

valamennyi nagyobb

füszer- és vaskereskedésekben
kaphatók.

A Budapesten Andrássy-ut 23. szám alatt létező **Mauthner Ödön** czég csakis **olyan csomagoknál** vállal teljes jótállást egészen **friss** és **valódi** magvakért, a mely csomagok **ragasztva, a medve-ábrával és a Mauthner névvel** jelölve, ugy, a mint a mellékelt rajz is mutatja.

7—7

Nyomatott Csik-Szeredában, a laptulajdonos és kiadó Györgyjakab Márton könyvnyomdájában 1898.